

KIN●bywateł

zeszyt edukacyjny

WSTĘP	S. 4
EUROPEJSKI ROK OBYWATELI	S. 6
ETM-OWE KINO MŁODZIEŻOWE	S. 7
SCENARIUSZE ZAJĘĆ LEKCYJNYCH	S. 9
SCENARIUSZ NR 1 – DO FILMU <i>NIEZŁOMNE</i>	S. 10
SCENARIUSZ NR 2 – DO FILMU <i>CHLEB I RÓŻE</i>	S. 14
SCENARIUSZ NR 3 – EUROSZANSE	S. 20
SCENARIUSZ NR 4 – EUROPA DLA MŁODZIEŻY	S. 25

DRODZY PAŃSTWO,

Przygotowaliśmy dla Was wyjątkową publikację, a oddajemy ją do Waszych rąk w szczególnym czasie: podczas Europejskiego Roku Obywateli. Europejski Rok Obywateli sprzyja wyjaśnianiu, w jaki sposób obywatele mogą bezpośrednio korzystać ze swoich praw w UE, a także informowaniu o związanych z tym zagadnieniem politykach i programach. Obchody Europejskiego Roku Obywateli zachęcają również do ogólnounijnej debaty z udziałem obywateli na temat tego, jak Unia Europejska powinna wyglądać w przyszłości i jakie reformy potrzebne są dla poprawy ich codziennego życia. Obchody Europejskiego Roku Obywateli zbiegły się w 2013 roku z Europejskim Tygodniem Młodzieży (ETM). ETM umożliwia młodym ludziom z całej Europy zaprezentowanie swoich poglądów na tematy mające wpływ na ich przyszłość oraz skonfrontowania swoich opinii ze stanowiskiem decydentów. W tym roku ETM koncentrował się na czterech istotnych dla młodych ludzi zagadnieniach: obywatelstwie europejskim, uczestnictwie młodzieży w życiu społecznym i publicznym, promowaniu udziału młodych w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2014 r. oraz promowaniu efektów europejskich programów młodzieżowych w związku z 25-leciem ich funkcjonowania.

Europejski Rok Obywateli oraz Europejski Tydzień Młodzieży sprzyjają także zachęcaniu do stosowania nieszablonowych rozwiązań w edukacji. Niniejszy zeszyt spełnia właśnie taką funkcję. Znajdziecie w nim Państwo scenariusze lekcji skupionych wokół tematu aktywnego obywatelstwa i roli zaangażowania społecznego w życiu jednostki i otaczającego ją środowiska lokalnego. Dwa z nich dotyczą lekcji prowadzonych w oparciu o filmy, dwa kolejne to scenariusze lekcji przygotowane przez konsultantów krajowego biura Eurodesk w Polsce.

Mam nadzieję, że zaproponowane przez nas materiały spotkają się z Państwa zainteresowaniem i okażą się pomocne w prowadzonych przez Państwa zajęciach dydaktycznych.

Życząc sukcesów w pracy pedagogicznej, serdecznie zapraszam do skorzystania z oferty programu „Młodzież w działaniu” dostępnej na stronie www.mlodziez.org.pl.

Tomasz Bratek

dyrektor Narodowej Agencji Programu „Młodzież w działaniu”

W 2013 r. przypada dwudziesta rocznica ustanowienia obywatelstwa Unii Europejskiej, które zostało wprowadzone Traktatem z Maastricht w 1993 r. Jest to również rok poprzedzający wybory do Parlamentu Europejskiego. Z tej okazji Komisja Europejska ogłosiła 2013 rok - Europejskim Rokiem Obywateli. W tym roku w całej Unii Europejskiej odbywają się uroczystości związane z prawami obywatelskimi.

Europejski Rok Obywateli to okazja do dyskusji o prawach obywateli UE. Te prawa to między innymi:

- prawo do swobodnego poruszania się i przebywania na terytorium państw UE
- prawo do podejmowania pracy na terytorium Unii Europejskiej
- prawo do prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Unii Europejskiej
- czynne i bierne prawo wyborcze w wyborach lokalnych w państwie zamieszkania oraz w wyborach do Parlamentu Europejskiego
- prawo do korzystania z opieki dyplomatycznej i konsularnej innych krajów UE
- prawo inicjatywy obywatelskiej

Wśród wielu metod stosowanych w edukacji pozaformalnej, edukacja filmowa cieszy się bardzo dużą popularnością. Praca z filmem pozwala bowiem na przeprowadzenie niezwykle ciekawych zajęć z młodzieżą. Zachęca do myślenia, analizowania faktów, szukania ukrytych znaczeń czy symboli. Młodzi ludzie często wczuwają się w bohaterów, szukają uzasadnienia dla ich działań i zadają sobie pytanie: czy postąpiłbym/postąpiłabym tak samo? Czy mam na tyle odwagi czy determinacji?

Interpretacja filmu, analiza kontekstu społeczno-historycznego, w jakim została umiejscowiona akcja, przyczyniają się do zrozumienia procesów zachodzących w społeczeństwie oraz do identyfikacji z wybranymi postawami. Z drugiej strony, położenie nacisku na specyficzne środki wyrazu używanych w kinematografii (jak muzyka, język czy zdjęcia) pozwala na zrozumienie ich symboliki i może być pomocne w przypadku gdy młodzi ludzie zechcą znaleźć się po drugiej stronie kamery i w praktyce wykorzystać umiejętności oddziaływania obrazem i dźwiękiem, na przykład przy produkcji filmów krótkometrażowych czy etiud. Niezaprzeczalnie też taka praca nad opowieścią, obrazem, kontekstem, symboliką i wyrazem artystycznym ćwiczy uważność i pozwala na nabycie nowego spojrzenia na świat i sztuki. To zdaje się być ważne, szczególnie w czasach, gdy niewielu młodych ludzi ma szansę uczyć się jak wyjść poza dosłowną płaszczyznę czytanej powieści, oglądanego filmu, czy granego utworu. A to świat pełen znaczeń i kodów i warto dać młodym narzędzia do jego odkrywania.

Co więcej, edukacja filmowa może stanowić przedsięwzięcie do zgłębiania takich zagadnień jak historia kina czy edukacja medialna. Zwłaszcza ta ostatnia dziedzina, w dzisiejszym wielowymiarowym i multimedialnym świecie, wydaje się być niezwykle ważna z punktu widzenia pracy z młodzieżą. Poprzez analizę przekazów młodzi ludzie mają szansę wyrobić w sobie krytyczne podejście w odbiorze mediów, zdolność rozumienia treści medialnych a także nabyć umiejętność świadomego ich odbioru i selekcji informacji.

Edukacja filmowa stanowi zatem cenne źródło nabywania kompetencji medialnych, społecznych czy kulturowych, pozwalając młodym ludziom na lepsze odnalezienie się i zrozumienie natłoku otaczających ich treści. Zwłaszcza, że film, który niejednokrotnie używa języka młodych ludzi, jest jedną z najchętniej komentowanych przez młodzież form sztuki, którą należy wykorzystać aby zachęcić ich do dyskusji i wyrażania swojego zdania.

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji Polska Narodowa Agencja programu „Młodzież w działaniu” we współpracy ze Stowarzyszeniem Praktyków Kultury opracowała scenariusze zajęć filmowych do dwóch filmów nawiązujących do tematu aktywnego obywatelstwa. Młodzi ludzie będą mogli postawić się w sytuacji bohaterów filmowych walczących o swoje prawa. To filmy czasem przewrotne, ale ukazujące ważne kwestie w sposób, który nie pozostawia widza obojętnym. Historie oparte na faktach i przełożone na język filmu pozwolą młodym ludziom nie tylko wejść w skórę bohaterów, ale też obserwować, zasmakować tego, z jakimi problemami, jakimi porażkami i zwycięstwami wiąże się bycie obywatelem. To także okazja, aby przyjrzeć się jak szerokim pojęciem jest obywatelstwo. Mamy nadzieję, że dzięki filmom będzie mogli Państwo, poprzez warsztaty i dyskusję stworzyć z młodymi ludźmi szereg nowych obrazów i znaczeń. Chcielibyśmy aby ta forma edukacji pomogła w nabywaniu nowych umiejętności i społecznych postaw. W niniejszej publikacji znajdują się ponadto 2 scenariusze zajęć obywatelskich przygotowane przez Krajowe Biuro Eurodesk Polska. Pokazują nieszablonowe metody pracy z młodzieżą i zawierają przykłady dobrych praktyk.

SCENARIUSZ NR 1

– DO FILMU *NIEZŁOMNE*

SCENARIUSZ NR 3

– EUROSZANSE

SCENARIUSZ NR 2

– DO FILMU *CHLEB I RÓŻE*

SCENARIUSZ NR 4

– EUROPA DLA MŁODZIEŻY

🕒 **CZAS TRWANIA: 90 MIN**

🎯 **CELE:**

Uczeń/uczennica:

- zdobywa wiedzę na temat historii walki o prawa wyborcze dla kobiet;
- zdobywa wiedzę na temat możliwości działań obywatelskich i związanych z nimi zagrożeń – w oparciu o wydarzenia przedstawione w filmie *Niezlomne*,
- pogłębia refleksję dotyczącą współczesnych problemów polityczno-społecznych i obszarów, które mogą być przestrzenią działań obywatelskich,
- zdobywa podstawowe informacje dotyczące organizacji demonstracji, zakładania organizacji pozarządowej oraz lobbingu w Polsce.

🔧 **ŚRODKI DYDAKTYCZNE:**

- film *Niezlomne*;
- piosenka *Sufrażystki*;
- flipczart;
- flamastry;
- materiały dodatkowe (załączniki na płycie CD lub na stronie www.mlodziez.org.pl/publikacje).

NIEZŁOMNE

(Iron jawed angels), 2004, reż. Katja von Garnier

Żywiłowy film przedstawiający niezwykłą historię grupy młodych aktywistek walczących o prawa wyborcze dla kobiet. Bohaterki filmu to założycielki zjednoczonego frontu kobiet, który rzucił kongresmenom nie lada wyzwanie. W 1912 roku Alice Paul i Lucy Burns objęły przewodnictwo Amerykańskiego Stowarzyszenia na rzecz Wyzwolenia Kobiet (NAWSA) w Waszyngtonie, gdzie zorganizowały pamiętną paradę w dniu zaprzysiężenia prezydenta Wilsona. Obraz jest niezwykłym świadectwem poświęcenia i rozlewu krwi, jakie towarzyszyły procesowi wyzwolenia kobiet.

(1) REKONSTRUKCJA

🕒 CZAS TRWANIA: 15 MIN

- ✓ Włącz piosenkę pt. *Sufrażystki*. Posiłkując się piosenką oraz wcześniej obejrzanym filmem, zrekonstruuj wspólnie z uczniami i uczennicami główne wydarzenia związane z ruchem sufrażystek w Stanach Zjednoczonych.

❓ PROPONOWANE PYTANIA:

- Kiedy zaczął się ruch sufrażystek w Stanach Zjednoczonych?
 - O co walczyły sufrażystki?
 - W jaki sposób walczyły?
 - Jakie spotykały ich represje?
 - Kiedy kobiety w Stanach Zjednoczonych uzyskały prawo głosu?
- ✓ W trzeciej zwrotce piosenka odwołuje się do polskiego kontekstu. Porozmawiaj z uczniami i uczennicami o ruchu sufrażystek w Polsce.

❓ PROPONOWANE PYTANIA:

- Kiedy w Polsce zaczął się ruch sufrażystek?
- Kiedy w Polsce kobiety uzyskały prawo głosu?
- Dlaczego sufrażystki stukały parasolkami?

(2) OBSZARY DO ZMIANY

🕒 CZAS TRWANIA: 30 MIN

- ✓ Podziel młodzież na czteroosobowe zespoły. Pracując w grupach, młodzież ma za zadanie porozmawiać o aktualnych – z jej punktu widzenia – problemach społecznych. Mogą one pochodzić z obszaru edukacji, prawa, rynku pracy, służby zdrowia itd. Efektem rozmowy w zespołach ma być stworzenie listy konkretnych problemów wymagających zmiany. Po zakończeniu rozmów jedna osoba z każdej grupy prezentuje na forum wypracowane punkty.

- ✓ Po prezentacjach omów problemy przedstawione przez młodzież. Pokaż perspektywę historyczną i/lub przedstaw organizacje działające w tych obszarach dzisiaj w Polsce.

ALTERNATYWNIE:

- ✓ Poproś uczniów i uczennice o przygotowanie krótkich prezentacji dotyczących poruszanych problemów (od kiedy istnieje działalność społeczna w danych obszarach, jakie organizacje obecnie w Polsce się nią zajmują itd.) i przedstawienie ich podczas następanej lekcji.

(3) AKCJA

CZAS TRWANIA: 45 MIN

- ✓ Przeanalizujcie, jakie konkretne działania podejmowały sufrażystki w filmie *Niezłomne* (organizacja manifestacji, lobbing, rozprowadzanie ulotek) i wypiszcie je na tablicy.
- ✓ Podziel młodzież na czteroosobowe grupy, w których pracowała wcześniej. Zadaniem każdego zespołu będzie wybranie najważniejszego – z jego punktu widzenia – obszaru do zmiany społecznej.
- ✓ Poproś osoby uczestniczące, aby wyobraziły sobie, że mają za zadanie przygotować pokojową demonstrację w wybranym obszarze i w tym celu muszą stworzyć transparenty. Pierwszym etapem pracy jest wypisanie (w zespołach) celów, jakie sobie stawia ich demonstracja – do jakiej zmiany społecznej ma się przyczynić.
- ✓ Przykładowo: nagłośnienie tematu, przedstawienie informacji, zobrazowanie problemu, skłonienie innych obywateli do zmiany stanowiska i wsparcia ruchu, zachęcenie przypadkowych przechodniów do przyłączenia się.
- ✓ Każda z grup prezentuje na forum wypisane cele. Zwróć uwagę, czy nie nawołują do przemocy, czy są konstruktywne i realne. W razie potrzeby przeformułujcie je na forum.

- ✓ Następnie, w czteroosobowych zespołach, młodzież pracuje nad hasłami na demonstrację. Gotowe hasła wypisuje na kartkach od flipczarta i prezentuje grupie.
- ✓ Omów opracowane hasła, zwracając uwagę na zagrożenia związane z demonstracją (polaryzacja stanowisk, przemoc, dołączanie do demonstracji grup o skrajnych poglądach).
- ✓ Na zakończenie porozmawiaj z uczniami i uczennicami o praktycznych aspektach działalności obywatelskiej – organizacji demonstracji, lobbingu i zakładaniu stowarzyszeń w Polsce. Posługując się materiałami dodatkowymi, podaj strony internetowe, na których uczniowie i uczennice mogą dowiedzieć się więcej na te tematy.

SCENARIUSZ NR 2 – DO FILMU *CHLEB I RÓŻE*

🕒 **CZAS TRWANIA: 90 MIN**

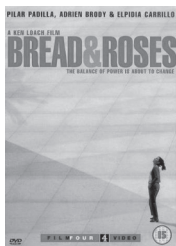
🎯 **CELE:**

Uczeń/uczennica:

- zdobywa wiedzę na temat potencjału i zagrożeń w organizowaniu działań o charakterze politycznym;
- pogłębia wiedzę dotyczącą problemów imigrantów;
- zdobywa praktyczne informacje dotyczące tworzenia związków zawodowych;
- pogłębia świadomość odnośnie równych szans.

🛠️ **ŚRODKI DYDAKTYCZNE:**

- film *Chleb i róże*;
- kartki;
- długopisy;
- nożyczki;
- flipczarty;
- marker;
- tabela kategorii lista osób (załączniki na płycie CD lub na stronie www.mlodziez.org.pl/publikacje).

CHLEB I RÓŻE

(Bread and roses), 2000, reż. Ken Loach

Film fabularny ukazujący sytuację latynoamerykańskiej emigracji zarobkowej w USA. Koniec lat 90., kiedy toczy się akcja filmu, to okres presji i ekspansji neoliberalnej doktryny ekonomicznej, a także kryzys działalności związkowej i organizacji robotniczej. Sprzątające luksusowy hotel podejmują jednak ostatecznie próbę walki, organizują się i strajkują, a ich bunt odnosi wymierny sukces – naciskany pracodawca, dotąd bezwzględnie wykorzystujący wyalienowanych, pozbawionych świadomości klasowej pracowników, ulega presji zorganizowanego oporu.

(1) ANALIZA ELEMENTÓW FILMU

🕒 CZAS TRWANIA: 5 MIN

- ✓ Poproś uczniów i uczennice, aby przypomnieli, na czym polegał w filmie *Chleb i róże* konflikt pomiędzy pracownikami a pracodawcami. Jakich argumentów używała jedna i druga strona? Czy konflikt został rozwiązany?

(2) DEBATA OKSFORDZKA

🕒 CZAS TRWANIA: 40 MIN

🗣️ TEZA DEBATY:

- związki zawodowe szkodzą biznesowi.

PRZED ROZPOCZĘCIEM DEBATY POINFORMUJ UCZNIÓW O ZASADACH, KTÓRYCH NALEŻY PRZESTRZEGAĆ:

1. Nie wolno przerywać rozmówcom/rozmówczyniom.
2. Niedozwolony jest język obraźliwy.
3. Należy używać argumentów merytorycznych i adekwatnych.
4. Publiczność nie ma prawa się wtrącać poza czasem przeznaczonym na jej pytania.
5. Jeśli uczestnik/-czka debaty nie zastosuje się do zasad, może zostać upomniany/-a lub – w ostateczności – wykluczony/-a z debaty.

- ✓ Przedstaw młodzieży zasady i porządek dyskusji.
- ✓ Poinformuj klasę, że będziesz moderatorem/–ką dyskusji. Twoją rolą będzie pilnowanie zasad, udzielanie głosu oraz podsumowanie debaty.
- ✓ Klasa dzieli się na dwie grupy: jedna będzie próbować bronić tezy, a druga spróbuje ją obalić.
- ✓ Każda grupa wybiera spośród swoich członków/–kiń rozmówców.
- ✓ Obie grupy powinny mieć tę samą liczbę rozmówców – nie mniej niż trzech i nie więcej niż sześciu.
- ✓ Zespoły pracują nad swoimi argumentami przez 15 minut.
- ✓ Każdy rozmówca powinien dysponować przynajmniej jednym argumentem.
- ✓ Zwróć uwagę osobom uczestniczącym, że pomimo iż nie wszyscy będą brać czynny udział w debacie, to mogą odegrać ważną rolę w czasie przygotowywania argumentów.
- ✓ Po wypracowaniu argumentacji rozmówcy obu grup siadają naprzeciwko siebie.
- ✓ Osoby, które nie biorą udziału w debacie stają się publicznością.
- ✓ Debata dzieli się na tury. W każdej turze dyskutuje tylko dwóch rozmówców, po jednym z każdej grupy.
- ✓ Zaczyna reprezentant obrony tezy. Ma dwie minuty na przedstawienie swojego argumentu.
- ✓ Po nim wypowiada się pierwszy reprezentant opozycji, który ma minutę na odpowiedź na pierwszy głos i/lub na zadanie pytania.
- ✓ Po czym głos wraca do pierwszego rozmówcy, który ma minutę, aby odpowiedzieć na pytania opozycji (jeśli jakieś padły) i/lub dalej bronić swojej tezy.

- ✓ Następnie schemat się powtarza, z tym, że tym razem to opozycja zabiera pierwsza głos. Ma dwie minuty, aby przedstawić argumenty przeciwko tezie.
 - ✓ Po tym czasie obrona ma minutę na zadanie pytania lub przedstawienie kontrargumentacji.
 - ✓ Na koniec głos wraca do reprezentanta opozycji, który ma minutę, żeby odpowiedzieć na pytania i/lub bronić swojej tezy.
 - ✓ Kończy się pierwsza tura. Głos przechodzi do następnej pary debatujących.
 - ✓ Po wymianie zdań ostatniej pary zamknij debatę. Jeśli wystarczy czasu, możesz dopuścić pytania od publiczności.
 - ✓ Pytania powinny być skierowane do konkretnego rozmówcy.
 - ✓ Osoba z publiczności ma pół minuty na zadanie pytania. Rozmówca ma minutę na odpowiedź.
 - ✓ Na koniec podsumuj debatę. Przytocz pokrótce argumenty obu stron. Możesz skomentować temperaturę wypowiedzi, lecz nie oceniaj jakości argumentów, ani nie próbuj rozsądzić, które argumenty okazały się trafniejsze.
 - ✓ Omów ćwiczenie z uczestnikami/uczestniczkami i zapytaj o ich wrażenia.
 - Jak się czuli/czuły w trakcie ćwiczenia?
 - Trudno czy łatwo broniło im się argumentów danej grupy? Dlaczego?
 - Czy było im trudno zachować milczenie w trakcie słuchania?
 - ✓ Zwróć uwagę grupie, że celem debaty nie jest określenie, kto ma rację. Jej głównym celem jest kształcenie kultury dialogu, refleksja i pogłębienie wiedzy na zadany temat poprzez osobiste zaangażowanie po którejś ze stron i wysłuchanie argumentów obu obozów.
-

🕒 CZAS TRWANIA: 45 MIN

- ✓ Poproś uczniów i uczennice o ustawienie się w jednej linii. Każdej osobie wręcz kartkę z nową tożsamością (dyrektorka, sprzątaczką, dziecko romskie, imigrant z Afganistanu itp.). Proponowane tożsamości znajdziesz w załączniku nr 2. Zaznacz, że informację o swoim nowym wcieleniu każda osoba powinna zachować dla siebie. Daj uczniom i uczennicom trzy minuty na dokładne wyobrażenie sobie swojej nowej tożsamości. Poproś, żeby zastanowili się, jak wyglądają, gdzie mieszkają, jak przebiegało ich dzieciństwo, czy mają samochód i jaka to marka itp.
- ✓ Zapowiedz, że za chwilę będziesz czytać pojedyncze zdania dotyczące różnych sytuacji i zdarzeń.
- ✓ Jeśli uczestnicy uważają, że sytuacja ta ich dotyczy, powinni zrobić krok do przodu. Jeśli sądzą, że opis ich nie dotyczy, powinni pozostać na miejscu.
- ✓ Odczytuj powoli kategorie z listy (załącznik nr 1), jedna po drugiej. Po przeczytaniu każdej sytuacji zatrzymaj się na chwilę, aby uczestnicy mogli wykonać ruch i rozejrzeć się wokół, jak zmienia się ich pozycja w stosunku do pozostałych osób.
- ✓ Na końcu poproś uczestników, aby się rozejrzeli i zobaczyli, w jakiej konfiguracji znajdują się w stosunku do pozostałych osób. Następnie „odczaruj” sytuację i wyprowadź uczestników z ról. Poproś, aby wrócili na swoje miejsca i usiedli. Przejdź do omówienia ćwiczenia i ewaluacji, uwzględniając dwa poziomy: ja – w konkretnej roli oraz moje refleksje na temat własnej roli i innych ról.

❓ PROPONOWANE PYTANIA:

- Jak się czuły osoby, które stały na przedzie grupy, a jak te, które stały z tyłu?
- Co było najtrudniejsze w tym ćwiczeniu?
- Czy uważacie, że zawsze prosiłem/am was o wykonanie właściwego ruchu (do przodu, do tyłu)?
- Co wpływa na to, że niektórzy ludzie mają lepszy start w życiu?
- Czy w Polsce wszyscy mamy równe szanse na rozwój zawodowy i osobisty?
- Co można zrobić, żeby wyrównywać szanse?

- ✓ Podsumuj ćwiczenie. Podkreśl, że jest wiele czynników – niezależnych od danej osoby – które wpływają na to, czy będzie ona mogła pracować, awansować, rozwijać się zawodowo, czy zarabiać adekwatnie do swojego wykształcenia i do wykonywanej pracy. Wspierając się doświadczeniem wpływającym z ćwiczenia, zauważ, że nie wszyscy mamy równy start w życiu. Zaznacz, że wielkim uogólnieniem jest mówienie, że *ktos jest zbyt leniwy i dlatego mało zarabia* i że *wszystko to kwestia chęci*.
- ✓ Większość krajów Unii Europejskiej dba o rozwój społeczeństwa równych szans. Środkami do osiągnięcia tego celu mogą być na przykład parytety i wspieranie równego dostępu do szkolnictwa. Równie ważne są inicjatywy obywatelskie i oddolne – działalność związków zawodowych, fundacji i stowarzyszeń.

ĆWICZENIE DODATKOWE

WYDARZENIE PERFORMATYWNE

🕒 CZAS TRWANIA: 20 MIN

- ✓ Omów z uczniami i uczennicami sposoby, jakim bohaterowie filmu *Chleb i róże* próbowali walczyć o prawa pracownicze. Znajdźcie mocne i słabe strony zorganizowanych akcji.
- ✓ Podziel klasę na grupy 4-, 5-osobowe. Poproś uczniów i uczennice, aby wyobrazili sobie, że są pracownikami firmy, w której są łamane prawa pracownicze (odmawia im się zapłaty za nadgodziny, nie mogą wziąć urlopu wypoczynkowego). Zadaniem każdej z grup jest wymyślenie legalnego wydarzenia mającego na celu nagłośnienie sprawy i przyczynienie się do zmiany tej sytuacji (na przykład manifestacja, happening, flashmob).
- ✓ Gotowe pomysły każda z grup przedstawia na forum. Omówcie prezentowane wydarzenia zwracając uwagę w szczególności na to, czy są one legalne i nie używają przemocy.

🕒 **CZAS TRWANIA: 45 MIN–60 MIN**

🎯 **CELE:**

- zachęcenie młodzieży do aktywności;
- pokazanie, że aktywność może przybierać różne formy – dopasowane do możliwości młodych ludzi i potrzeb ich otoczenia;
- uświadomienie uczniom, że na aktywność – jeśli ma ona wymiar społeczny – można zdobyć środki finansowe. Zadaniem uczniów jest wymyślenie projektu będącego przykładem aktywności obywatelskiej, w oparciu o analizę przykładowych działań zrealizowanych przez młodzież. Następnie uczniowie dowiadują się, gdzie szukać informacji na tematy poruszane w czasie lekcji.

🔗 **ŚRODKI DYDAKTYCZNE:**

- flipczarty;
- markery;
- załączniki: „Rejestrator pomysłów”, przykłady zrealizowanych projektów, graficzny opis etapów realizacji projektu *Planowanie projektu*. Wszystkie załączniki znajdziesz na płycie CD lub na stronie www.mlodziez.org.pl/publikacje.

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ

(1) ENERGIZEROZAJAWKA

CZAS TRWANIA: 5 MIN

- ✓ Denerwuje cię coś w najbliższym otoczeniu? Chciałbyś to zmienić? A może masz pomysł, aby w twojej miejscowości wreszcie zaczęło się dziać coś ciekawego dla młodzieży? Od burzy mózgów związanej z pytaniami zaczyna się lekcja. Ma rozruszać uczniów i wprowadzić ich w temat spotkania. Poproś, żeby spostrzeżenia uczniowie zapisali w „Rejestratorze pomysłów” znajdziesz go na płycie CD lub na www.mlodziez.org.pl/publikacje.

🕒 CZAS TRWANIA: 10 MIN**👥 PRACA W GRUPACH (4-6 OSÓB)**

- ✓ Uczniowie czytają opisy autentycznych projektów – inicjatyw młodzieżowych realizowanych przez młodzież, często ich rówieśników. Poproś klasę, aby czytając, postarała się znaleźć odpowiedź na pytanie: czym charakteryzuje się dobry projekt. Następnie poszczególne grupy porównują swoje spostrzeżenia i sprawdzają, czy doszły do takich samych wniosków. Pytania pomocnicze: Co łączy opisane projekty? Jaki miały cel? Jaki efekt uzyskano? Jakie były rezultaty projektu? Kto na tym skorzystał? Kto wziął udział?

📖 MIEĆ BOISKO, TO MIEĆ WSZYSTKO

Na wsi często nie ma co robić. Można pójść do lasu, przejść się drogą, pogadać z sąsiadką, zajrzeć komuś do chałupy przez okno. I tyle. A gdyby tak... mieć boisko? Wspaniale by było. Kto je jednak wybuduje? Wieś Stary Kraków na Orlika doczekać się nie mogła. Więc w czynie społecznym, przy wsparciu przedstawicieli lokalnego biznesu, postanowiła sama zrobić sobie boisko. Na początek podzielono się na drużyny. I tak: Grupa Ogrodnicy, pięknym ślizgiem, kopiąc, siejąc trawę, podlewając ją i strzygąc – przygotowała odpowiednie podłoże oraz murawę i już, już, stworzyła sytuację bramkową, ale... Nie było bramki, więc gol nie padł. Następnie z inicjatywą ruszyła Grupa Ślusarz: dryblując, bez faulu, żwawo naprzód, tnąc i spawając bramki do piłki nożnej, siatkowej i koszykówki i już, już, prawie trafili – ale niestety, piłka została im odebrana. I słusznie – gdy przy piłce znalazła się Grupa Pilarz z siekierkami, piłami spalinywymi, w mig powstały ławki i stoły z kłód. Wtedy, naprawdę przebojem, do gry weszła Grupa Cieśla – ci przygotowali wiatę i zamontowali, tak by stoły i ławy nie zamokły. I gdy wszyscy już byli porządnie zmęczeni, patrzyli na piękne, nowiutkie boisko, na którym dzieciaki ze wsi będą szaleć przez cały sezon – wtedy właśnie padł gol. Dla kogo? Jak dla kogo, dla wszystkich! Cała wieś wygrała. Mieć boisko – to jak mieć wszystko!

Czyn społeczny metodą na zintegrowanie społeczne wsi, Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Stary Kraków, Program „Działaj Lokalnie”, Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

MILANÓWEK BLISKO MILANO, BOLONIA BLISKO POLONII

Milanówek – miasto krówek. Podwarszawska miejscowość znana jest z pysznych mlecznych ciągutek. I truskawek! I... przyjaźni z Pianoro koło Bolonii we Włoszech! W ramach tego projektu młodzi Włosi i Polacy mogli spotkać się z władzami lokalnymi, wziąć udział w sesji rady miasta, debacie o polityce młodzieżowej, warsztatach z ekspertami i trenerami, rozmowach z mieszkańcami. A wszystko po to, by zrozumieć: czym jest demokracja? Dlaczego ja też muszę się w nią włączyć? Co mi to da? A innym? Dodatkowym bonusem była możliwość zawarcia przyjaźni, spędzania czasu w międzynarodowym gronie... Włosi zakochali się w Milanówku. Że taki zielony – wszystkie domy stoją w lesie! Że krówki pyszne – zadziwiła ich informacja, że razem z polskimi żołnierzami jeżdżą na misje pokojowe. No i truskawki. Nigdzie, nigdzie na całym świecie truskawki ze śmietaną nie smakują tak, jak w Milanówku. Wpadajcie, Włosi!

Let's get involved! Youths, local cultural centres and municipalities for social inclusion and democratic involvement of Young people, Milanowskie Centrum Kultury, Program „Młodzież w działaniu”, Akcja 1.3. Młodzież w Demokracji

URZĘDOWE... POPRAWY

O rany, znów trzeba iść do URZĘDU. Zajmie to pewnie cały dzień... Dorośli często tak mówią. Boją się urzędów i pracujących tam ludzi. Nie rozumieją, który wydział czym się zajmuje. A jak wypełniać druczki? Wszystko to czarna magia. Strach i nieufność bywają zaraźliwe... A przecież urzędy są dla ludzi. Dla nas wszystkich. Właśnie to chciała udowodnić krapkowicka młodzież. Uczniowie postanowili zbadać sprawę u podstaw. Odwiedzili lokalne urzędy i zebrali informacje o ich działalności, zakresie obowiązków... Zdobytą wiedzę opracowali i przedstawili w formie ulotek i filmu. Aby wciągnąć w działania całą szkołę, a nie tylko grono aktywistów, wiadomości o postępach prac były na bieżąco aktualizowane na tablicach informacyjnych. Gotowe ulotki dystrybuowane były oczywiście w urzędach, a także na rynku głównym w Krapkowicach. Ambicją młodych ludzi było, by ich ulotka zawisała na lodówce, tablicy korkowej nad telefonem: tam, gdzie przypinamy numery telefonów do przyjaciół, bliskich, czy ulubionej pizzerii. I to się udało! Teraz już nikt nie mówi: *O rany, trzeba znowu iść do urzędu...* Nie w Krapkowicach, w każdym razie.

Obywatel w urzędzie, Zespół Szkół im. Jana Kilińskiego w Krapkowicach, Program „Równać Szanse”, Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży

(3) PROJEKT KROK PO KROKU

🕒 **CZAS TRWANIA: OK. 3 MIN**

👥 **PRACA W GRUPACH (4-6 OSÓB)**

- ✓ Uczniowie szybko zapoznają się z planszą przedstawiającą graficzny opis etapów realizacji projektu, porównują go z własnymi spostrzeżeniami i przystępują do zadania głównego. Planszę znajdziesz na płycie CD lub na www.mlodziej.org.pl/publikacje.

(4) MÓJ PROJEKT INICJATYWY MŁODZIEŻOWEJ

🕒 **CZAS TRWANIA: 15 MIN**

👥 **PRACA W GRUPACH (4-6 OSÓB)**

- ✓ Poproś uczniów, żeby wymyślili i zaplanowali własny projekt związany z aktywnością obywatelską i/lub społeczną młodzieży. Przypomnij o cechach, elementach i etapach powstawania projektu. Poszczególne grupy wybierają lidera lub liderów grupy, którzy opowiedzą o projekcie reszcie klasy.

(5) GŁOSOWANIE NA NAJLEPSZY PROJEKT

🕒 **CZAS TRWANIA: 5 MIN**

- ✓ Po prezentacji projektów pora na wybór najlepszego. Głosują wszyscy, a jeśli grupa jest duża, to tylko liderzy (na swój projekt głosować nie można).

🕒 CZAS TRWANIA: 3 MIN

- ✓ Na koniec poinformuj, że nazwy programów finansujących projekty, o których czytali, znajdują się na odwrocie opisów. Podkreśl, że każdy z nich ma inne zasady, cele, priorytety, terminy składania wniosków, różna jest wysokość dofinansowania, inny czas trwania projektu itp. Powiedz, że streszczenia tych programów oraz przykłady innych zrealizowanych projektów znajdują na stronie www.eurodesk.pl.

PRZYDATNE ŹRÓDŁA INFORMACJI

- *Impuls. Zrobić coś - coś zmienić* – 58 relacji z projektów Inicjatyw Młodzieżowych, które odbyły się w ramach programu MŁODZIEŻ. Wszystkie teksty zostały napisane przez uczestników projektów. Zbiór pomysłów dla przyszłych autorów działań w ramach programu „Młodzież w działaniu”.
➔ www.mlodziej.org.pl/publikacje
- *Zarządzanie projektem* – publikacja opisuje budowę projektu młodzieżowego oraz podaje wskazówki, jak go zrealizować.
➔ www.plf.org.pl/zarzadzanie-projektem-seria-t-kit
- *Inspiracja-aktywacja* – Jak realizować pasje na swoim podwórku Podręcznik dla grup młodzieżowych – gdzie szukać wsparcia dla pomysłów młodzieży, jak przygotować projekt, co liczy się na współczesnym rynku pracy.
➔ www.v4program.org/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=58&Itemid=&lang=pl
- *Akademia Animacji od Pestki do Pomarańczy od Inspiracji do Działania* – publikacja Fundacji Przystanek Twórczość będąca podsumowaniem projektu *Akademia Animacji* powstałego z myślą o młodzieży z małych miast i wsi, która ma pomysł na wydarzenie kulturalne w swojej miejscowości.
➔ http://mmk.e.org.pl/files/ksiazki/akademia_animacji.pdf

🕒 **CZAS TRWANIA: 45–60 MIN**

⊕ **CELE I ZAŁOŻENIA:**

- uczniowie po zajęciach będą w stanie określić najważniejsze unijne sposoby wsparcia dla młodzieży, dzięki którym młodzi ludzie mogą rozwijać się edukacyjnie, zawodowo i osobowościowo, korzystając z różnych form wsparcia i funduszy na realizację swoich zamierzeń;
- młodzi ludzie poznają serwisy i portale pomagające w zdobyciu kluczowych informacji.

🔗 **ŚRODKI DYDAKTYCZNE:**

- teksty „Mobilnych kryminalistów” (skeczy) wraz z fiszkami do przyporządkowania;
- teksty „Europejskich historii” wraz z fiszkami z opisami programów i form aktywności, które wspierają działania i mobilność młodzieży;
- materiały pomocnicze dla prowadzącego, przydatne informacje, linki;
- wszystkie materiały opracowane do druku znajdują się w załącznikach na płycie CD lub na stronie www.mlodziej.org.pl/publikacje.

Edukacja, praca, wolontariat, zdrowie – to cztery z aż ośmiu działów tematycznych, które znajdują się na Europejskim Portalu Młodzieżowym (portalmłodzieżowy.eu). Artykuły, wydarzenia, zdjęcia, filmy – wszystko, co młody Europejczyk chciałby wiedzieć o istotnych dla niego sprawach.

🕒 CZAS TRWANIA: 5 MIN

- ✓ Przedstaw krótko uczniom cel i treść warsztatów. Powiedz, że młodzi Polacy uczyli się, pracowali za granicą, jeździli na zagraniczny wolontariat i wymiany, jeszcze zanim Polska wstąpiła do Unii Europejskiej. Teraz jest to o wiele łatwiejsze i zdecydowanie więcej młodzieży korzysta z możliwości, jakie oferują unijne – i nie tylko – programy skierowane do młodych ludzi. O części z nich dowiedzą się na zajęciach, a więcej informacji znajdują i o szczegóły dopytają poprzez stronę eurodesk.pl oraz Europejski Portal Młodzieżowy – portalmłodziezowy.eu.

ZADANIE 1. „MOBILNE KRYMINAŁY”: SKECZE O MOBILNOŚCI ZAGRANICZNEJ MŁODZIEŻY**🕒 CZAS TRWANIA: 25 MIN**

- ✓ Wprowadzenie do tematu mobilności poprzez przedstawienie, w formie skeczy, przez samych uczniów, dwóch najbardziej popularnych form mobilności – wymian i praktyk studenckich oraz wolontariatu.

1. KRÓTKI WSTĘP

- ✓ Opowiedz krótko o specyfice tego zadania. Każdy z uczniów, który dostanie jakąś rolę, otrzyma swój własny tekst – wystarczy, że go odczyta, ale, oczywiście, nic nie stoi na przeszkodzie, aby dokonać małej inscenizacji.

2. ROZPOCZYNAMY ŚLEDZTWO

- ✓ Podziel uczestników na dwie grupy i rozdaj teksty „kryminałów” oraz fiszki (dla obu zespołów taki sam zestaw). Skecze opowiadają o mobilności z przymrużeniem oka, każdy z nich przemyca jednak konkretne hasła i słowa klucze, które wiążą się z mobilnością i aktywnością młodzieży. Hasła te (lub im odpowiadające) znajdują się na fiszkach. Są to: wolontariat za granicą, unijny certyfikat mobilności, kompetencje językowe, aktywność, przydatne kontakty, możliwości, większe szanse na rynku pracy,

dofinansowania unijne, system zaliczania punktów, mobilność, praca w organizacji, doświadczenie, wymiany studenckie, praktyki studenckie.

- ✓ Każda z grup przygotowuje się do przedstawienia swojego skeczu, uczniowie dzielą się rolami. Skecze są tak opracowane, aby mogły być odegrane przez kilka, kilkanaście osób. W każdym zespole wybierz dwie-trzy osoby, które będą odpowiadały za pracę z fiskami. Omów krótko, na czym polega ich zadanie: podczas gdy jedna grupa prezentuje skecz, zadaniem tego minizespołu jest wyłapanie hasel-fiszek, które pojawiają się w przedstawieniu. To samo zadanie otrzymuje druga grupa. Wybrane hasła uczniowie przedstawiają po odegraniu skeczu przez drugi zespół.

3. PODSUMOWANIE

- ✓ Po zakończeniu tego ćwiczenia krótko omów właściwą treść skeczy: jakich form aktywności dotyczyły? Co młodzież zyskuje dzięki przedstawionym możliwościom? Czy są one dobrze wypromowane? Punktem wyjścia będą hasła z fiszek. Postaraj się, aby to uczniowie odpowiedzieli na te pytania i uzupełniaj ich wypowiedzi. Materiały pomocnicze, które pomogą ci wprowadzić uczniów w „europejskie tematy” znajdziesz w załączniku do warsztatów na płycie CD lub na stronie www.mlodziej.org.pl/publikacje.

ZADANIE 2. „EUROPEJSKIE HISTORIE”: MŁODY CZŁOWIEK, A MOŻE

🕒 CZAS TRWANIA: 15 MIN

- ✓ Morze możliwości – tak można określić europejskie programy skierowane do młodzieży. Po tym morzu trudno jednak nawigować. To ćwiczenie ma w formie grupowej rywalizacji przedstawić temat różnorodności programów i form aktywności młodych ludzi: obywatelskiej, edukacyjno-zawodowej i społeczno-kulturalnej. Aktywności lokalnej i mobilnej, zagranicznej.

1. KRÓTKI WSTĘP

- ✓ Krótko przedstaw uczniom treść tego zadania. Przypomnij, że możliwości dla młodych ludzi jest znacznie więcej niż te, które odkryli w skeczach. Zapowiedz, że podczas tego ćwiczenia zagłębią się w świat aktywności młodych ludzi, poznają historie, które powstały w oparciu o prawdziwe projekty i doświadczenia. Gdzieśgdzie zmieniono tylko miejsce akcji i imiona prawdziwych bohaterów. To nierzadko ich rówieśnicy! Zaznacz, że to zadanie będzie miało charakter rywalizacji grup.

2. DO DZIEŁA

- ✓ Podziel uczniów na cztery grupy. Wybierz liderów grup i przekaz im zestaw dwóch kopert. W jednej z nich znajduje się sześć tekstów-historii: każda z nich opowiada o różnych formach mobilności młodzieży: *Bonjour, Sandomierz!* (Wolontariat Europejski); *Footbag – to brzmi dumnie* (Akcja 1 programu „Młodzi w działaniu”); *Hej ho, hej ho, do pracy...* (EU-RES); *Polacy i Niemcy walczą... z matematyką* (Comenius); *Nie tylko dla poliglotów* (Europejski Dzień Języków); *Kto ty jesteś, człowieku...* (dialog usystematyzowany). W drugiej kopercie znajdują się fiszki z opisem unijnych programów i inicjatyw, które wspierają mobilność i aktywność. Obie koperty mają pozostać zamknięte, aż...

POLACY I NIEMCY WALCZĄ... Z MATEMATYKĄ

Licealiści z Polski i Niemiec wspólnymi siłami rozwiązują matematyczne łamigłówki. Matematyka to język uniwersalny, więc dają radę! Zresztą z j. niemieckim polscy uczniowie też radzą sobie coraz lepiej, nie ma to jak kontakt z żywym językiem. Gdzie odbywają się takie lekcje? W liceum w Berlinie! Szkolna grupa z Przemyśla pojechała tam na dwutygodniową wymianę. Młodzi z Przemyśla uczestniczą w niektórych lekcjach. To tak naprawdę okazja, żeby zobaczyć, jak wygląda nauka za granicą. Polacy mieszkają u niemieckich rodzin, razem z nowymi kolegami i koleżankami, mają więc możliwość świetnie się poznać: w domu, trochę w szkole, zwiedzając miasto i okolice, biorąc udział w ciekawych zajęciach i atrakcjach, przygotowanych specjalnie dla nich. Trudno będzie się rozstać, ale już planowana jest wizyta młodych berlińczyków w Przemyślu.

3. DO TEKSTU, GOTOWI... CZYTAJ!

- ✓ ...Dasz sygnał – uczniowie wyciągają zawartość kopert, odczytują historie i starają się przyporządkować im opisy z fiszek. Pogrubienia w tekście ułatwiają to zadanie. Strategia poszukiwań jest dowolna. Zwycięża drużyna, która jako pierwsza wskaże poprawnie wszystkie połączenia. Za każde jedno jest punkt, plus punkt za najszybsze ukończenie. Pozostałe zespoły nie powinny się jednak zniechęcać – poprawność sprawdzaj na bieżąco, ale prawidłowe połączenia przedstaw na końcu – drużyna, która skończyła jako pierwsza, ale ma choć jedno nieprawidłowe połączenie, dostaje ujemny punkt. W takim wypadku wygrywa grupa, która skończyła jako druga (pod takim samym warunkiem, ale już bez ujemnych punktów) lub trzecia.

4. PODSUMOWANIE

- ✓ Zapytaj uczniów, który z programów najbardziej ich zainteresował. Czy w którymś z projektów lub aktywności chcieliby wziąć udział? Podkreśl, że wiele organizacji w całej Europie, nie tylko w Unii Europejskiej, ale też np. w Turcji – poszukuje partnerów do projektów, oferuje możliwości wolontariatu, wymian młodzieżowych. To dobry moment, żeby krótko omówić – w formie uzupełnienia – każdą historię. Na Wolontariat Europejski może pojechać każdy, nawet nie znając dobrze języka i nie mając szczególnych doświadczeń. Otrzymuje się kieszonkowe i nie płaci kosztów pobytu. Projekty młodzieżowe, jak sama nazwa wskazuje, może realizować młodzież. Co więcej, zdarza się, że projekty składane do młodzieżowych programów, a „pachnące dorosłością” – są właśnie z tego względu odrzucane. Materiały pomocnicze do tej części lekcji znajdują się w załączniku na płycie CD lub na stronie www.mlodziej.org.pl/publikacje.

5. EWALUACJA

- ✓ Poproś uczniów o przypomnienie najważniejszych – z ich punktu widzenia – informacji, które zdobyli podczas warsztatów. Przypomnij, że w razie wątpliwości (a i pamięć jest ulotna) zawsze mogą sprawdzić, uzupełnić wiedzę, a nawet zapytać o zupełnie nowe rzeczy konsultantów europejskiej sieci informacji młodzieżowej Eurodesk – na Europejskim Portalu Młodzieżowym i poprzez stronę internetową eurodesk.pl. Oczywiście nieodpłatnie. W końcu temat nie jest wyczerpany!

NIE TYLKO DLA POLIGLOTÓW

Prawie codziennie, o czym najczęściej nie wiemy, obchodzony jest dzień czegoś lub kogoś. Dzień bezpiecznego Internetu, pikantnych potraw, teściowej, a nawet dzień świstaka... Młodzi gimnazjaliści z Rzeszowa na spotkaniu z konsultantem Eurodesk Polska dowiedzieli się, że niecały miesiąc po rozpoczęciu roku szkolnego swój unijny dzień mają... języki obce. Konsultant wyjaśnił im również, w jaki sposób Unia Europejska wspiera naukę języków. Uczniowie postanowili dołożyć do tego własną cegiełkę i zrobić coś zaskakującego. Połączyli siły z kolegami z innych szkół, poprosili o pomoc nauczycieli i przyjaciół oraz zaprosili do współpracy rówieśników z kilku krajów. Udało się też uzyskać wsparcie miasta i w efekcie, kiedy nastąpiło wreszcie językowe święto, na rzeszowskim rynku zorganizowano mały happening: na dużym ekranie mieszkańcy mogli zobaczyć filmiki nagrane przez młodzież z zagranicy. Każdy opowiadał o innym kraju, kulturze, języku. Cała akcja była wcześniej dobrze wypromowana, więc publiczność dopisała. Nie obyło się bez najśmieszniejszych i najtrudniejszych zwrotów. Do filmików dorobiono polskie napisy. To samo działo się w kilku miastach za granicą, a tam prezentowano filmik, który wspólnymi siłami nakręcili młodzi rzeszowianie. To się nazywa świętowanie!

BONJOUR, SANDOMIERZ!

Sandomierz to piękne miasto. Twierdzą tak nawet Francuzi! A na pewno uważa tak 22-letnia paryżanka – Christelle. Przyjechała do Sandomierza na 10 miesięcy, żeby nieodpłatnie pomagać w pracy miejscowego przedszkola. Nie musi się jednak martwić o finanse: wszystkie koszty związane z pobytem w Polsce pokrywa jeden z unijnych programów. Dzieci z sandomierskiego przedszkola witają swoich rodziców: *bonjour*, a Christelle: *dzin dybry*. Śmieje się, że maluchy szybciej uczą się francuskiego niż ona polskiego, ale tak naprawdę robi duże postępy. Bardzo pomagają w tym lekcje języka polskiego, a przede wszystkim – codzienne zajęcia i kontakt z żywym językiem.

FOOTBAG – TO BRZMI DUMNIE

Grę w zośkę zna chyba każdy. Ale nie każdy wie, że w Polsce działa Stowarzyszenie Footbagu – bo w kręgu zawodowców zośka to footbag. Nie ma żartów! Najlepsi, w tym Polacy, biorą z powodzeniem udział w mistrzostwach świata! Stowarzyszenie zrzesza młodych ludzi, którzy postanowili zrobić coś wyjątkowego. Wpadli na pomysł zorganizowania warsztatów footbagu dla młodzieży, które poprowadziłby specjalista z USA. Pomysł goni pomysł i wkrótce okazało się, że w planach tej grupy zapaleńców znalazły się też warsztaty graffiti, grafiki komputerowej i... przyjazd zośkowych fanów i graczy z zagranicy. Pomysł, zapal, zgrana paczka, międzynarodowa ekipa... Brakowało tylko funduszy na realizację tych planów. Okazało się jednak, że istnieje unijny program, który wspiera takie działania. Wspiera, a co za tym idzie – dofinansowuje. Wszystkie pomysły udało się, wspólnym trudem (i zabawą!), zrealizować.

KTO TY JESTEŚ, CZŁOWIEKU...

pisal w wierszu *Do polityka* Czesław Miłosz. Młodzi ludzie też się czasami zastanawiają – kim są politycy, którzy mają wpływ na sprawy młodzieżowe, i jak można na nich wpłynąć. Młodzież z Krakowskiej Rady Samorządów Uczniowskich postanowiła wziąć sprawy w swoje ręce i nie tylko sprawdzić, „kto za tym wszystkim stoi”, ale też powiedzieć politykom, jakie są oczekiwania, obawy i potrzeby młodych ludzi. Zorganizowano warsztaty z doradcami zawodowymi, każdy na istotne tematy dotyczące młodzieży, stojącej u progu wyboru uczelni, poszukiwania pracy, a być może wyjazdu za granicę. Wnioski z warsztatów, które sformułowali młodzi uczestnicy, zaprezentowano i przekazano zaproszonym decydentom podczas debaty na jednej z krakowskich uczelni. Dyskusja była niezwykle ciekawa, a przede wszystkim – wreszcie był to prawdziwy dialog.

ZAPROŚ EURODESK DO SZKOŁY!

Euroszanse, Eurowolontariat, Eurostudia, Europraca, Euroaktywacja, czyli eurolekcje Eurodesk Polska. Każda inna. Czy warto wyjechać za granicę? Jak zdobyć pieniądze na projekt młodzieżowy? Jak być aktywnym obywatelem Polski i Europy? Lekcje prowadzone są w całym kraju przez konsultantów Eurodesk Polska. Więcej informacji na stronie www.eurodesk.pl/eurolekcje.

FUNDACJA ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI

Narodowa Agencja Programu „Młodzież w działaniu”

ul. Mokotowska 43, 00-551 Warszawa

Tel. 22 46 31 323/000

Faks 22 46 31 025/926

mlodziej@mlodziej.org.pl

www.mlodziej.org.pl

www.frse.org.pl

Projekt graficzny: Jerzy Parfianowicz

Redakcja: Dominika Jagiełło, Mateusz Jeżowski

Opracowanie tekstu: Lena Rogowska, Katarzyna Regulska, David Sypniewski,
Katarzyna Różycka, Łukasz Smogorowski

Korekta: Agnieszka Pawłowicz

Nakład: 1000 egz.

Druk: Agencja Wydawnicza Argi s.c.; R. Błaszak, P. Pacholec, J. Prorok

ISBN: 978-83-64032-07-3

Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Publikacja ta odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczoną w niej zawartość merytoryczną.

PUBLIKACJA

BEZPŁATNA

© FRSE 2013

Program „**Młodzież w działaniu**” to program Unii Europejskiej, który pozwala uzyskać dofinansowanie na realizację projektu. Dzięki temu młodzi ludzie w wieku 13–30 lat mogą realizować swoje pasje, rozwijać umiejętności i zdobywać nowe doświadczenia w czasie wolnym od nauki.

Program adresowany jest również do osób pracujących z młodzieżą oraz organizacji działających na rzecz młodzieży, które chcą podnieść swoje kwalifikacje, rozwinąć działalność czy nawiązać współpracę międzynarodową. „Młodzież w działaniu” wspiera przedsięwzięcia, które mają pomóc w rozwoju osobowości młodych ludzi oraz sprzyjać nabywaniu nowych umiejętności. Za realizację programu w Polsce odpowiada Narodowa Agencja Programu „Młodzież w działaniu”, której rolę pełni Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji.

www.mlodziej.org.pl

Sieć **Eurodesk** przekazuje ogólne informacje dotyczące problematyki i działań młodzieżowych oraz pomaga w upowszechnianiu informacji o programie „Młodzież w działaniu”. Krajowi partnerzy Eurodesk świadczą szereg powszechnie dostępnych usług w zakresie informacji o problematyce europejskiej na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

www.eurodesk.pl

Stowarzyszenie Praktyków Kultury realizuje projekty artystyczne i animacji kultury. Wykorzystuje kulturę i sztukę do prowokowania zmiany społecznej. Tworzy pomosty pomiędzy różnymi środowiskami, przeciwdziała wykluczeniu społecznemu, buduje społeczeństwo obywatelskie.

www.praktycy.org

